

Warszawa, 09.07.2019 r.

OGÓLNOPOLSKIE STOWARZYSZENIE
PRZECIWDZIAŁANIA ELEKTROSKAŻENIOM
"PRAWO DO ŻYCIA"
ul. Strażacka 2B, 35-312 Rzeszów, Polska

Szanowny Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

wybrane poprawki do projektu o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw (Druki nr 3484 i 3545, 3545a)

Poprawka nr 1

Art. 2 ust 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie;

infrastruktura telekomunikacyjna o nieznacznym oddziaływaniu – kanalizację kablową, linię kablową podziemną i nadziemną, punkt dostępu bezprzewodowego o bliskim zasięgu, instalację radiokomunikacyjną wraz z konstrukcją wsporczą do wysokości 5 m, szafy i słupki telekomunikacyjne oraz inne podobne urządzenia i obiekty, a także związany z nimi osprzęt i urządzenia zasilające, jeżeli nie są zaliczone do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub nie stanowią przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000;”

Powinno być:

infrastruktura telekomunikacyjna o nieznacznym oddziaływaniu – kanalizację kablową, linię kablową podziemną i nadziemną, punkt dostępu bezprzewodowego o bliskim zasięgu, instalację radiokomunikacyjną wraz z konstrukcją wsporczą do wysokości 5 m, szafy i słupki telekomunikacyjne oraz inne podobne urządzenia i obiekty, a także związany z nimi osprzęt i urządzenia zasilające, jeżeli nie są zaliczone do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko lub nie stanowią przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000;” oraz ich oddziaływanie w miejscach dostępnych dla ludności, dla maksymalnej mocy emisyjnej (zainstalowanej) - wyrażona jako wartość gęstości mocy chwilowej - nie przekracza 1mW/m².

Art. 2 ust 1 pkt 10

punkt dostępu bezprzewodowego o bliskim zasięgu – niewielkie urządzenie radiowe o małej mocy, wyposażone w jedną antenę lub więcej anten o krótkim zasięgu i niskim oddziaływaniu na krajobraz, pozwalające użytkownikom uzyskać bezprzewodowy dostęp do sieci telekomunikacyjnej niezależnie od rodzaju tej sieci – ruchomej lub stacjonarnej;

Powinno być;

punkt dostępu bezprzewodowego o bliskim zasięgu – niewielkie urządzenie radiowe o małej mocy wynoszącej do 15 W EIRP, wyposażone w jedną antenę lub więcej anten o krótkim zasięgu i niskim oddziaływaniu na krajobraz, oddziałujące w miejscach dostępnych dla ludności, dla maksymalnej mocy emisyjnej (zainstalowanej - wyrażonej jako wartość gęstości mocy chwilowej - nie więcej niż $1\text{mW}/\text{m}^2$, pozwalające użytkownikom uzyskać bezprzewodowy dostęp do sieci telekomunikacyjnej niezależnie od rodzaju tej sieci – ruchomej lub stacjonarnej;

Uzasadnienie

W świetle przywołanych przepisów winno zostać zdefiniowane jak należy rozumieć urządzenia radiowe o małej mocy, czyli maksymalnie ile ona może wynosić maksymalnie EIRP oraz jak definiować pojęcie krótkiego zasięgu bez jego określenia. Powyższe ma ogromne znaczenie albowiem słowa małej mocy oraz krótki zasięg mają kluczowe znaczenie dla definiowania pojęć w ustawie i nie mogą być stosowane uznaniowo, lecz ustawowo.

$1\text{mW}/\text{m}^2$ odpowiada natężeniu $0,6\text{V}/\text{m}$. Taka wartość również wydaje się już być bardzo wysoka. Jest ona równa wyjściowemu zaleceniu Parlamentu Europejskiego z 2011 r., o czym poniżej w pp. 5. a większość osób elektro-wrażliwych przy tym poziomie cierpi już dolegliwości

W dokumencie rządowym w druku sejmowym nr 3484 w części uzasadnienia ustawy zwanej „Oceną Skutków Regulacji” przywołuje się dopuszczalną wartość poziomu pola elektromagnetycznego równą $10\text{W}/\text{m}^2$ (100 razy więcej niż dzisiejsza polska norma) dla

zakresu częstotliwości pola elektromagnetycznego między 300MHz a 300GHz, jak w Zaleceniu 1999/519/EC, zgodnym z wytycznymi Międzynarodowej Komisji ds. Ochrony przed Promieniowaniem Niejonizującym ICNIRP.

Dla porównania:

1. EUROPAEM EMF 2015 w sprawie zapobiegania, diagnozowania i leczenia problemów zdrowotnych i chorób związanych z EMF zaleca

Źródło: <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/26613329>

2. W polskich przepisach z roku 1980 dotyczących ochrony pracowników narażonych na PEM, można znaleźć rozgraniczenie na dwie strefy ochronne:

•I-go stopnia, na terenie której zabronione jest przebywanie osób nie zatrudnionych bezpośrednio przy eksploatacji tych urządzeń (powyżej $0,1\text{W/m}^2$),

•II-go stopnia, na terenie której dopuszcza się okresowe przebywanie niezatrudnionych osób, z wyłączeniem lokalizacji tam budynków mieszkalnych lub pomieszczeń o wymagającej ochronie (żłobki, przedszkola, szpitale itp.) (Od $0,025\text{W/m}^2$ do $0,1\text{W/m}^2$)

Strefy te zostały zniesione rozporządzeniem z 2003 roku.

Określenie dopuszczalnego poziomu PEM za pomocą składowej elektrycznej (7V/m w rozpatrywanym zakresie częstotliwości) pojawiło się dopiero w aktualnie obowiązującym rozporządzeniu MŚ z 30.10.2003 r.

W poprzedzających je rozporządzeniach (z 1980 i 1998 roku) posługiwano się tylko gęstością mocy.

Jest to bardzo istotne, ponieważ 7V/m to ok. $0,13\text{W/m}^2$, a granicznej wartości dopuszczalnej $0,1\text{W/m}^2$

odpowiada $6,14\text{V/m}$. Większość sprawozdań pomiarowych przedstawiana jest w V/m , a zatem ustawodawca dopuścił od 2003 r. możliwość powszechnego narażenia ludności na 30% (!) większą ekspozycję. W innych krajach stosowany jest prawidłowy przelicznik obu wielkości.

3. Raport grupy Bioinitiative

- Pierwszy w roku 2007, uzupełnienie w roku 2012 • 29 niezależnych instytutów i naukowców.

- Reprezentowane: Austria (2), Dania (1), Grecja (2), Indie (2), Kanada (2), Rosja (1), Słowacja (1), Szwecja (6), USA (10), Włochy (2).
- Obejmuje i analizuje 1800 badań naukowych opublikowanych do roku 2012, dotyczących zagrażających zdrowiu oddziaływań PEM na poziomie dużo niższym niż obowiązujące normy.

Obejmuje światowe badania naukowe, zdrowie publiczne i uregulowania prawne w kontekście rosnących zagrożeń zdrowotnych spowodowanych przewlekłą ekspozycją na wytwarzane przez człowieka pola elektromagnetyczne, dramatyczne konsekwencje dotyczące miliardów ludzi na całym Świecie, w tym:

- Nowotwory mózgu wynikające z użytkowania telefonów komórkowych,
- Uszkodzenia DNA i genów,
- Niszczący wpływ na układ immunologiczny,
- Degeneracyjne oddziaływania na pamięć, koncentrację, uczenie się i zachowanie, zaburzenia snu,
- Działanie rakotwórcze i neurodegeneracyjne, w tym białaczkę dziecięcą, chorobę Alzheimer'a i autyzm,
- Degeneracyjne oddziaływania na spermę, płodność i reprodukcję, poronienia,
- Degeneracyjne, niszczące oddziaływania na rozwój mózgu płodu i niemowląt,
- Degeneracyjne efekty oddziaływań na dzieci i młodzież w szkołach
- i wiele in.

w nim także:

„promieniowanie elektromagnetyczne o bardzo niskiej intensywności w zakresie 3,4-700 $\mu\text{W}/\text{m}^2$ powoduje uszkodzenie ludzkich plemników.”

Źródło:

<http://bioinitiative.info/bioInitiativeReport2012.pdf?eid=bRq1%2F%2FI%2FmBAS3qOfY30QLdxJs9G1fDsiluyDHHMN4YleheVa6LR8NzTKT6uv5aYqC1OsQ0TjiaWAdexAjJQCvcc%2F3bxg7lZiHJVtoT%2Ft5iJ8VhEP>

4. W 2005 roku WHO stwierdza: „...symptomy (EHS tj. elektrowrażliwość) są z pewnością rzeczywiste i mogą się znacząco różnić co do nasilenia. Niezależnie od przyczyny, EHS może być dla osób dotkniętych tych problemem wykluczające z normalnego życia. EHS nie ma klarownych kryteriów diagnostycznych...”, • Szacuje się, że 3% do 5%, a nawet 10% populacji w Europie jest elektrowrażliwa. Około 8% przypadków dotyczy dzieci. Ta liczba wzrasta z każdym rokiem wykładniczo. • W 2012 roku UE zaleca, aby państwa członkowskie, włączyły nadwrażliwość elektromagnetyczną do ich Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych oraz do wykazu chorób zawodowych MOP;

Osoby z EHS zaczynają cierpieć istotne dolegliwości zdrowotne przy poziomie natężenia pola elektromagnetycznego $>0,5\text{mW}/\text{m}^2$.

źródło: Instytut Badań Elektromagnetycznych im. Jamesa Clerka Maxwella, Kraków
<https://emfbusters.pl/public/assets//Pola-Elektromagnetyczne-wplyw-na-mieszkancow-i-srodowisko-RM-Krakow-2014-03-27-v1.2a-sgn.pdf>

5. Rezolucja Parlamentu Europejskiego z 27 maja 2011 roku (nr 1815)

- Podkreśla, że (wg. WHO) PEM wszystkich częstotliwości stanowią jeden z najbardziej powszechnych i najszybciej rozwijających się czynników wpływających na środowisko.
- Zaleca stosowanie reguły ALARA, mając na uwadze zarówno termiczne jak i nie termiczne i/lub biologiczne skutki oddziaływania PEM.
- Podkreśla, że należyte środki ostrożności powinny być stosowane, nawet jeśli naukowe dowody nie określają ryzyka z wystarczającą pewnością.
- W kontekście rosnącej wciąż ekspozycji ludzi, w szczególności najbardziej podatnych na promieniowanie dzieci i młodzieży, koszty ludzkie i ekonomiczne zaniedbań na polu profilaktyki mogą być ogromne.
- Wstrzymywanie się z podjęciem działań ochronnych do czasu uzyskania niezbitych naukowych i klinicznych dowodów, może prowadzić do bardzo wysokich kosztów zdrowotnych i ekonomicznych, jak to miało miejsce w przypadku azbestu, benzyny z ołowiem lub tytoniu.
- Zaleca ustanowić ochronne normy dla długotrwałej ekspozycji na mikrofałe wewnątrz budynków zgodnie z zasadą ostrożności, nie przekraczające 0.6 V/m, a w przyszłości zredukować tę wartość do 0.2 V/m;
- Wyznaczać miejsca budowy nowych anten GSM, UMTS, WiFi i WIMAX nie tylko zgodnie z interesem operatorów, ale w konsultacji z samorządem lokalnym, władzami miast oraz mieszkańcami i stowarzyszeniami mieszkańców;
- Zredukować istniejące normy promieniowania dla przekaźników antenowych zgodnie z zasadą ALARA oraz całościowo i ciągle monitorować wszystkie działające anteny.

Dopuszczalne poziomy w miejscach dostępnych dla ludzi	Częstotliwość MHz	Natężenie pola V/m	Gęstość mocy W/m ²	Gęstość mocy μW/m ²	W stosunku do limitu 100 mW/m ² W Polsce
ICNIRP, 1998 (przyjęte przez WHO, EU i UK)	400 900 1800 2100	28 41 58 61	2 4,5 9 10	2 000 000 4 500 000 9 000 000 10 000 000	Od 20 do 100 razy wyższy
Rosja 2003 (dla miejsc przebywania ludzi), Chińska Republika Ludowa	300-300000	6	0,1	100 000	Taki sam
Włochy, dekret 381 (1999)	30-30000	6	0,1	100 000	Taki sam
Szwajcaria, rozporządzenie ORNI, wartości rms (skuteczne) dla stacji bazowych, 1 Luty 2000	900 1800	4 6	nie podano	nie podano	Niższy, 60% lub 95% limitu polskiego zależnie od częstotliwości
Unia Europejska i UK – odporność w badaniach kompatybilności elektromagnetycznej EMC	30 - 2000	3	nie podano	nie podano	Niższy ponad 4-krotnie
Belgia – Walonia	900, 1800, 2100	3	0,024	24 000	Niższy ponad 4-krotnie
Stany Zjednoczone maksymalny poziom dla mieszkańców miast (FCC 1999)	30 - 300000	< 2	< 0,01	< 10 000	Niższy 10-krotnie
Wiedeń, Austria	Suma GSM	1,9	0,01	10 000	Niższy 10-krotnie
Włochy (2003) dla każdej stacji bazowej (docelowo); Lichtenstein prawnie od 2013	900, 1800, 2100	0,6	0,001	1 000	Niższy 100-krotnie
Salzburg – 1998 i 2000	Suma GSM	0,6	0,001	1 000	Niższy 100-krotnie
BioInitiative, 2007	30 - 300000	0,6	0,001	1 000	Niższy 100-krotnie
Unia Europejska – projekt uchwały Parlamentu EU, GD Wissenschaft STOA GSM (2001)	900,1800, 2100	0,6	0,0001	100	Niższy 1000-krotnie!
Salzburg – 2002 (docelowo na zewnątrz domów)	900, 1800, 2100	0,06	0,00001	10	Niższy 10.000 razy!
BioInitiative 2012 (zalecenia)	30 - 300000	0,03	0,000005	5	Niższy 20.000 razy!
Salzburg – 2002 (wewnątrz domów i mieszkań)	900, 1800, 2100	0,02	0,000001	1	Niższy 100.000 razy!

6.

źródło:

Paweł Wypychowski, pismo do Ministra Cyfryzacji z dnia 27.12.2018

Poprawka nr 2

124 ust. 2 ustawy prawo ochrony środowiska otrzymuje brzmienie:

„2. Przez miejsca dostępne dla ludności rozumie się wszelkie miejsca, z wyjątkiem miejsc, do których dostęp ludności jest zabroniony lub niemożliwy bez użycia sprzętu technicznego, ustalane według istniejącego stanu zagospodarowania i zabudowy nieruchomości.”;

A winno być

„2. Przez miejsca dostępne dla ludności rozumie się wszelkie miejsca, z wyjątkiem miejsc, do których dostęp ludności jest zabroniony lub niemożliwy bez użycia sprzętu technicznego, ustalane według istniejącego oraz potencjalnego stanu zagospodarowania i zabudowy nieruchomości.”;

Uzasadnienie

W orzecznictwie jednoznacznie podkreśla się, iż przez miejsca dostępne dla ludności należy rozumieć miejsca nie tylko zabudowane, lecz możliwe do potencjalnej zabudowy albowiem tylko tak można zabezpieczyć istotę prawa własności, o której mowa w art. 64 ust 3 Konstytucji.

Na konieczność uwzględniania powyższego wskazuje nawet w trybie nieważności NSA II OSK 289/16 w wyroku z dnia 19.10.2017 roku podkreślając precyzyjnie, że cytuje;

*Po drugie słusznie wskazuje w rozpoznawanej kasacji skarżąca Spółka, że w analizie dotyczącej ukierunkowania anten zamieszczonej w "Kwalifikacji przedsięwzięcia" wskazano na dwa sposoby pochylenia anteny (tzw. tilt maksymalny i minimalny), jednakże uwzględnienie przez organy tylko jednego z nich, tj. maksymalnego nie jest wadliwe. Kwestia oddziaływania pola elektromagnetycznego wymaga bowiem przede wszystkim uwzględnienia **maksymalnej możliwości emisyjnych urządzenia**, a więc uwzględnienia jej maksymalnego możliwego pochylenia osi wiązki promieniowania, ukształtowania terenu oraz istniejącego i potencjalnego zagospodarowania.*

Należy, bowiem uwzględnić zarówno maksymalne możliwe emitowanie takiego pola z urządzenia, jak i maksymalne możliwe pochylenie osi wiązki promieniowania oraz ukształtowanie terenu, w szczególności istniejącej, jak i potencjalnej zabudowy. Najważniejsze jest, bowiem bezpieczeństwo i zdrowie ludzi, a dopiero w dalszej kolejności potrzeba realizacji inwestycji telekomunikacyjnych, dlatego niezbędne jest wykluczenie możliwości negatywnego, ponadnormatywnego oddziaływania stacji bazowej na znajdujące się w sąsiedztwie siedliska ludzkie. Organ wydając decyzję o lokalizacji stacji bazowej musi

mieć pewność, że promieniowanie EIRP nie będzie dotyczyć miejsc dostępnych dla ludności (por. wyrok NSA z dnia 31 sierpnia 2017 r. sygn. akt II OSK 3008/15, wyrok NSA z dnia 9 grudnia 2016 r. sygn. akt II OSK 708/15, wyrok NSA z dnia 24 kwietnia 2015 r. sygn. akt II OSK 2002/13, wyrok NSA z dnia 7 sierpnia 2014 r. sygn. akt II OSK 419/13, wyrok NSA z dnia 23 stycznia 2014 r. sygn. akt II OSK 1829/12 pub. www.orzeczenia.nsa.gov.pl)- **tak WSA w Rzeszowie II SA/Rz 412/18 w prawomocnym wyroku z dnia 10.07.2018 roku.**

W świetle powyższego przywołuje również wyrok NSA II OSK 907/18 w wyroku z dnia 11.07.2018 roku gdzie podkreślono, że cytuje;

*Ponadto stwierdzić należało, że kwestia oddziaływania pola elektromagnetycznego wymaga uwzględnienia **maksymalnego możliwego emitowania tego pola z urządzenia, maksymalnego możliwego pochylenia osi wiązki promieniowania (tzw. tilt), ukształtowania terenu oraz istniejącego i potencjalnego zagospodarowania.** Podobnie NSA II OSK 3083/15 w wyroku z dnia 07.09.2017 roku wydanym w podobnej sprawie bardzo precyzyjnie podkreśla, że cytuje;*

*Dalej zauważyć należy, iż kwestia oddziaływania pola elektromagnetycznego wymaga uwzględnienia **maksymalnego możliwego emitowania tego pola z urządzenia, maksymalnego możliwego pochylenia osi wiązki promieniowania (tzw. tilt), ukształtowania terenu oraz istniejącego i potencjalnego zagospodarowania.***

Podobnie NSA II OSK 1570/18 wyrok z dnia 03.07.2018 roku, NSA II OSK 1809/16 wyrok z dnia 20.06.2018 roku, NSA II OSK 1105/18 wyrok z dnia 15.05.2018 roku, NSA II OSK 243/18 wyrok z dnia 28.02.2018 roku, NSA II OSK 2245/15 wyrok z dnia 09.05.2017, NSA II OSK 708/15 wyrok z dnia 09.12.2016 roku, NSA II OSK 2538/14 wyrok z dnia 21.06.2016 roku, NSA II OSK 1494/15 wyrok z dnia 22.02.2017 roku, II OSK 2706/13 wyrok z dnia 16.06.2015 roku, NSA II OSK 139/14 wyrok z dnia 29.09.2015 roku, NSA II OSK 801/14 wyrok z dnia 01.12.2015 roku, NSA II OSK 2002/13 wyrok z dnia 24.03.2015 roku. Podobnie WSA w Warszawie VII SA/Wa 1916/16 w prawomocnym wyroku z dnia 07.03.2017 roku, WSA w Krakowie II SA/Kr 884/16 w wyroku prawomocnym z dnia 07.10.2016, WSA w Rzeszowie II SA/Rz 29/16 w prawomocnym wyroku z dnia 18.10.2016 roku, WSA w Bydgoszczy II SA/Bd 1389/15 z dnia 01.03.2016 roku, WSA w Warszawie VII SA/Wa 923/15 w prawomocnym wyroku z dnia 09.03.2016 roku, WSA w Rzeszowie II SA/Rz 1651/15 w wyroku z dnia 13.09.2016 roku, WSA w Lublinie II SA/Lu 679/15 w prawomocnym wyroku z dnia 26.04.2016 roku, WSA w Olsztynie II SA/Ol 1086/12 w wyroku z dnia 06.11.2012 roku, , WSA w Krakowie II SA/Kr 1388/15 w wyroku z dnia 21.01.2016 roku, WSA w Gliwicach II SA/Gl 1043/15 w wyroku z dnia 16.03.2016 roku.

Poprawka nr 3

Brzmienie:

Art. 8. W ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz.

U. z 2018 r. poz. 799, z późn. zm. 4)) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 122 otrzymuje brzmienie:

„Art. 122. 1. Minister właściwy do spraw zdrowia, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw informatyzacji, określi, w drodze rozporządzenia, zróżnicowane dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych w środowisku dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową i miejsc dostępnych dla ludności poprzez wskazanie

1) zakresów częstotliwości pól elektromagnetycznych, dla których określa się parametry fizyczne, charakteryzujących oddziaływanie pól elektromagnetycznych na środowisko, do których odnoszą się poziomy pól elektromagnetycznych,

2) dopuszczalnych wartości parametrów fizycznych, o których mowa w pkt 1,

dla poszczególnych zakresów częstotliwości, do których odnoszą się poziomy pól elektromagnetycznych

– mając na względzie zapewnienie ochrony zdrowia publicznego.

Nie można wprowadzić tej zmiany.

Uzasadnienie:

Zanieczyszczenie Polem elektromagnetycznym oraz zróżnicowania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych nie może być określane przez ministra właściwego do spraw zdrowia ponieważ brak jest badań naukowych wykonywanych przez to ministerstwo w dziedzinie oddziaływania pól elektromagnetycznych na organizm ludzki natomiast są akty prawne z parlamentu Unii Europejskiej które mówią o szkodliwości pól magnetycznych to jest w rezolucji Parlamentu Europejskiego z 2011 dotyczącej pól elektromagnetycznych oraz reguła ostrożności dotycząca nie przebadanych technologii z Unii Europejskiej. Ministerstwo zdrowia nigdy w przeszłości nie wykonywało badań dotyczących szkodliwości i zróżnicowania poziomów pól elektromagnetycznych ani nie starało się wykonywać ponieważ to ministerstwo nie ma takich kompetencji oraz nie chciało mieć. Minister środowiska dysponuje narzędziami do ochrony ludności przed polami elektromagnetycznymi w postaci ustaw mającym na celu zapewnić jej bezpieczeństwo Przekierowanie kompetencji na ministra właściwego do spraw zdrowia jest rozmywaniem odpowiedzialności za bezpieczeństwo ludności.

Odniesienia do adekwatnych dopuszczalnych poziomów pól są wspólne, jak w poprawce nr 1.

Również, zważywszy na fakt, że delegowany do prac nad ustawą, podsekretarz stanu Janusz Cieszyński Ministerstwa Zdrowia, był kiedyś pracownikiem operatora sieci telefonicznej

będącej jednym z głównych operatorów telekomunikacyjnych w Polsce nasuwają się wątpliwości dotyczące należytego obiektywizmu.

Dodatkowo:

Nie można robić badań w środowisku po wprowadzeniu 5g ale należy i trzeba robić to przed wprowadzeniem technologii 5g.

Poprawka nr 4

Art. 1 pkt 6 projektu

przewidziano, że:

po art. 17 dodaje się art. 17a w brzmieniu:

„Art. 17a. 1. Jednostka samorządu terytorialnego, państwowa lub samorządowa jednostka organizacyjna zapewnia przedsiębiorcom telekomunikacyjnym dostęp do publicznej infrastruktury technicznej w celu umieszczania w niej lub na niej punktów dostępu bezprzewodowego o bliskim zasięgu.

2. Dostęp, o którym mowa w ust. 1, jest nieodpłatny.

Powinno być:

„Art. 17a. 1. Jednostka samorządu terytorialnego, państwowa lub samorządowa jednostka organizacyjna zapewnia przedsiębiorcom telekomunikacyjnym dostęp do publicznej infrastruktury technicznej w celu umieszczania w niej lub na niej punktów dostępu bezprzewodowego o bliskim zasięgu.

2. Dostęp, o którym mowa w ust. 1, jest odpłatny, według ustalonej w załączniku listy stawek”

Lista stawek powinna być sporządzona.

Uzasadnienie:

Tylko wówczas poprzez kalkulacje ekonomiczne można zmusić operatorów telekomunikacyjnych do tworzenia racjonalnej sieci szkieletowej i racjonalnego wyważenia kosztów. Podział ten jest w proponowanym kształcie rażąco niesprawiedliwy. Jeśli takich opłat nie będzie, nie będzie żadnego bodźca hamującego zapędy do nadmiernej ingerencji we własność prywatną czy infrastrukturę techniczną samorządów terytorialnych. Samorzady będą zmuszone utrzymywać budynki i inne elementy infrastruktury na właściwym poziomie technicznym, udostępniać je i nie otrzymywać w zamian żadnej rekompensaty.

Lista ta powinna zostać sporządzona wraz z samorządami i ich organizacjami przy wiedzy obywateli.

Poprawka nr 5

Art. 13. W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1056) w art. 38a:

- 1) w ust. 1 w pkt 1 uchyla się lit. h;
- 2) w ust. 2 w pkt 1 uchyla się lit. b.

wnosi o uchylenie zapisów art. 38a w ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1056)

w związku z powyższym wnosi się o wykreślenie art. 13 w projekcie dot. rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw (druk nr 3484)

UZASADNIENIE

Odnosząc się do prac legislacyjnych w sprawie opinii dotyczącej projektu nr druku 3484, ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw projekt ustawy wpisany do wykazu prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów pod numerem UD172¹ **wnosi się poprzez użycie zapisu w Art. 13²** o wprowadzenie zmian w ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1056) cyt.

w art. 38a:

- 1) w ust. 1 w pkt 1 uchyla się lit. h;
- 2) w ust. 2 w pkt 1 uchyla się lit. b.

Nowe brzmienie zapisów proponowanych przez ustawodawcę a wręcz ich uchylenie niesie za sobą, zagrożenia związane z utratą walorów uzdrowiskowych poprzez usunięcie ograniczeń dla Strefy Uzdrowiskowej „A” zapisanych w art. 38a ust. 1 pkt. 1 lit. h, cyt. *„W strefie „A” ochrony uzdrowiskowej zabrania się: stacji bazowych telefonii ruchomej, stacji nadawczych radiowych i telewizyjnych, stacji radiolokacyjnych i innych emitujących fale elektromagnetyczne, z wyłączeniem urządzeń łączności na potrzeby służb bezpieczeństwa publicznego i ratownictwa, z zastrzeżeniem że urządzenia te będą oddziaływały na środowisko polami elektromagnetycznymi o poziomie nie wyższym niż określone dla strefy „B”*, oraz zapisów

---

1 <http://www.sejm.gov.pl/sejm8.nsf/agent.xsp?symbol=RPL&Id=RM-10-63-19>

2 [http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/Projekty/8-020-1330-2019/\\$file/8-020-1330-2019.pdf](http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/Projekty/8-020-1330-2019/$file/8-020-1330-2019.pdf)

ujętych w art. 38a ust. 2 pkt.1 lit. h, cyt. „W strefie „B” ochrony uzdrowiskowej zabrania się: urządzeń emitujących fale elektromagnetyczne, będących przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2016 r. poz. 353), oddziałujących na strefę „A” ochrony uzdrowiskowej polami elektromagnetycznymi o poziomach wyższych niż dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych – charakteryzowane przez dopuszczalne wartości parametrów fizycznych – dla miejsc dostępnych dla ludności, określone na podstawie art. 122 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2016 r. poz. 672). Powyższe przepisy bez wątpienia mają za zadania chronić Uzdrowisko przed Szkodliwymi Polami Elektromagnetycznymi.

Uzdrowisko w tym kierunku powinno być traktowane w sposób szczególny. Otrzymanie i utrzymanie statusu uzdrowiska wiąże się zatem z koniecznością spełniania dodatkowych obowiązków przez gminy, w tym związanych z zachowaniem wymagań dotyczących w **szczegółności ochrony warunków naturalnych uzdrowiska** lub obszaru ochrony uzdrowiskowej oraz spełniania wymagań w zakresie dopuszczalnych norm zanieczyszczeń powietrza, natężenia hałasu, odprowadzania ścieków do wód lub do ziemi, gospodarki odpadami, emisji pól elektromagnetycznych o, których mowa w odrębnych przepisach.

Podkreślić należy, że niespełnienie norm środowiskowych może w dalszej konsekwencji spowodować utratę statusu uzdrowiska. Usunięcie ww. zapisów spowoduje powstanie nowych obiektów emitujących pola elektromagnetyczne na terenie miast uzdrowiskowych i w konsekwencji może to powodować przekroczenie norm środowiskowych dotyczących zanieczyszczenia emisją pól elektromagnetycznych. **Gminy nie są przygotowane na monitorowanie poziomu pól elektromagnetycznych.** Powyższe stwierdzenia zawarto w opracowaniu NIK „Spełnienie wymogów określonych dla uzdrowisk³” Nr ewid. 179/2016/P/16/091/LSZ LSZ.430.003.2016. z dnia 29.XII.2016 r. gdzie: (...) *W opinii NIK, obowiązek potwierdzania właściwości leczniczych klimatu przez jednostki uprawnione (na podstawie art. 36) nie ma związku z obowiązkiem monitorowania stanu środowiska w uzdrowisku (art. 46 pkt 2). Potwierdzanie właściwości leczniczych klimatu odbywa się raz na 10 lat, a monitoring stanu środowiska jest bieżącym zadaniem własnym gminy uzdrowiskowej.* Gminy uzdrowiskowe zobowiązane są do ochrony warunków naturalnych uzdrowiska oraz spełniania wymagań w zakresie m.in. dopuszczalnych norm zanieczyszczenia powietrza, natężenia hałasu i emisji pól elektromagnetycznych. W związku z powyższym gminy uzdrowiskowe zobowiązane są monitorować stan środowiska na obszarze uzdrowisk.

Według Światowej Organizacji Zdrowia sztuczne pola elektromagnetyczne (PEM, ang. EMF) wszystkich częstotliwości stanowią jeden z najbardziej powszechnych i najszybciej rozwijających się czynników wpływających na środowisko. Wszyscy, w różnym stopniu są obecnie narażeni na oddziaływanie pól elektromagnetycznych, których natężenie będzie wzrastać wraz z postępem technologicznym.

Powyższe słowa potwierdził Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Lublinie gdzie w „Raportcie o stanie środowiska w województwie lubelskim w 2015 r.”⁴ wskazano,

że:
*(...)ze względu na ciągły i intensywny rozwój systemów radiokomunikacyjnych i wzrost liczby urządzeń emitujących promieniowanie elektromagnetyczne, obecność promieniowania elektromagnetycznego w naszym otoczeniu jest nie do uniknięcia. Wpływ na wartość poziomów pól elektromagnetycznych na danym obszarze ma zagęszczenie i moc instalacji emitujących pola elektromagnetyczne. Ważne jest zatem, aby stacje bazowe, urządzenia nadawcze i linie przesyłowe spełniały wymagania techniczne lokalizacyjne, zgodnie z obowiązującymi przepisami, zapewniającymi bezpieczeństwo użytkowania. Według stanu na wrzesień 2016 r. - w dziewięciu z 10 uzdrowiskach zlokalizowano od jednej (Muszyna) do ponad 30 stacji telefonii komórkowej (Kolobrzeg). Tylko w uzdrowisku Wapienne nie było takich stacji. Starostowie powiatów, na terenie których znajdowały się kontrolowane uzdrowiska poinformowali, że w przypadku zgłoszeń o uruchamianiu stacji telefonii komórkowej oraz innych urządzeń emitujących fale elektromagnetyczne, **nie sprawdzano** czy instalacje nie przekraczają dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych, ponieważ inwestorzy składając wniosek – załączali badania z pomiarów pól elektromagnetycznych. Wynikało z nich, że standardy emisyjne były dotrzymane. W badanym okresie starostowie nie ustalali w drodze decyzji wymagań w zakresie ochrony środowiska (na podstawie art. 154 POŚ); nie wydawali decyzji zobowiązujących podmiot prowadzący instalację i korzystający ze środowiska do sporządzenia przeglądu ekologicznego (na podstawie art. 237 POŚ) oraz decyzji nakładających na podmioty korzystające ze środowiska obowiązku ograniczenia oddziaływania na środowisko (na podstawie art. 362 POŚ). Zdaniem NIK, funkcjonujący system weryfikacji i kontroli oddziaływania pól elektromagnetycznych w ramach PMS, a także w ramach procedury zgłaszania starostom instalacji, których emisja mogła negatywnie oddziaływać na środowisko (na podstawie art. 152 POŚ), **nie stanowi zapewnienia skutecznego nadzoru ze strony organów państwa nad dotrzymaniem standardów jakości środowiska na obszarze uzdrowisk** (strona 29 i 30 opracowania NIK o którym mowa wyżej). Powyższe potwierdziło opracowanie z 2019 r. pt. „Działania Organów Administracji Publicznej W Zakresie Ochrony Przed Promieniowaniem Elektromagnetycznym Pochodzącym Od Urządzeń Telefonii Komórkowej” LLU.430.006.2018, Nr ewid. 186/2018/P/17/082/LLU dostępne na stronie:*

<https://www.nik.gov.pl/aktualnosci/kontroli-nie-ma-promienie-harcuja.html>

Swoje zaniepokojenie wpływem fal elektromagnetycznych na przyrodę wyrażono w dwóch międzynarodowych raportach opublikowanych w maju 2018 roku.⁵ Są one wynikiem realizacji projektu EKLIPSE (Establishing a European Knowledge and Learning Mechanism to Improve the Policy-Science-Society Interface on Biodiversity and Ecosystem Services), finansowanego przez Unię Europejską, w ramach którego zaproszono szeroką grupę ekspertów z różnych dziedzin, aby omówić aktualną wiedzę na temat wpływu sztucznych pól elektromagnetycznych na dzikie zwierzęta. Zrozumienie potencjalnych skutków niejonizującego promieniowania na dzikie zwierzęta stało się kluczowe przy oczekiwanej przyjęciu nowej technologii sieci mobilnej (5G), która przewiduje połączenie 100 miliardów urządzeń do roku 2025. Podczas użytkowania, telefony komórkowe i inne inteligentne

4 <http://www.wios.lublin.pl/srodowisko/raporty-o-stanie-srodowiska/>

5 http://krakow.pl/start/220625,artykul,elektrosmog_i_dzika_przyroda_najnowsze_raporty.html

urządzenia bezprzewodowe generują pola elektromagnetyczne o częstotliwości radiowej, czyli formę promieniowania niejonizującego, która może zmieniać procesy biologiczne, takie jak funkcje neuroprzekaźnikowe, metabolizm komórkowy oraz ekspresję genów i białek w niektórych typach komórek, nawet przy niskich poziomach natężenia. Technologia 5G ma opierać się przede wszystkim na niewykorzystanej dotąd szerokość pasma od 30 do 300 GHz. W rezultacie, anteny stacji bazowych mają być rozmieszczone gęsto w sąsiedztwie infrastruktury, takiej jak latarnie, słupy i budynki. Może to narazić dzikie zwierzęta na większe poziomy promieniowania elektromagnetycznego nieznane dotąd w przyrodzie. Potencjalne skutki wprowadzenia technologii 5G dla ptaków wędrownych, nietoperzy i pszczoł, są w dużej mierze niezidentyfikowane, co stwarza niebezpieczeństwo pojawienia się nieznanymi dotąd negatywnych skutków biologicznych.

Na koniec pragniemy poinformować, że Ciechocinek jako jedyne miasto uzdrowiskowe w Polsce podjął w twojej materii intensywne działania mające na celu **wyrażenia stosowanego sprzeciwu** wyrażonego w formie UCHWAŁA NR IV/33/19 RADY MIEJSKIEJ CIECHOCINKA z dnia 6 lutego 2019 r. w sprawie zaopiniowania projektu ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw zamieszczonego w wykazie prac Ministra Cyfryzacji pod nr UD172. Czując się zobowiązani do działania pragniemy Państwa o tym fakcie poinformować, licząc na wsparcie w naszych działaniach, pamiętając przy tym o słowach Edwarda Stachury, że „Stojąc w miejscu też można zablądzić”.